

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

ДРУГА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ДУБЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF DUBENKO v. UKRAINE)**

(Заява № 74221/01)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

11 січня 2005 року

ОСТАТОЧНЕ
06.06.2005

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у статті 44 § 2 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ДУБЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

У справі «Дубенко проти України»

Європейський суд з прав людини (Друга Секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. Ж.-П. КОСТА, *Голова*,

п. І. КАБРАЛ БАРРЕТО

п. Р. ТЮРМЕН

п. В. БУТКЕВИЧ,

п. М. УГРЕХЕЛІДЗЕ

п. ФУРА-СЕНДСТРЬОМ

п. Д. ЙОЧЕНЕ

та пані С. ДОЛЛЕ, *секретар секції*,

після обговорення в нарадчій кімнаті 30 листопада 2004 року,
виносить таке рішення, що було прийняте цього дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою № 74221/01, поданою до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав і основних свобод людини (далі – Конвенція) громадянином України Ігорем Самойловичем Дубенком (далі – заявник) 25 травня 2001 року.

2. Уряд України (далі - Уряд) був спочатку представлений Уповноваженим - пані Валерією Лутковською, а згодом її наступницею - пані Зоряною Бортновською.

3. Скарга заявника за статтею 6 § 1 Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до Конвенції була комунікована 9 травня 2003 року. Того ж дня Суд вирішив, що може бути застосовано статтю 29 § 3 Конвенції і прийнятність та суть скарги будуть розглядатись разом.

4. І заявник, і Уряд подали свої зауваження щодо суті (Правило 54 -А Регламенту Суду).

ФАКТИ

5. Заявник, п. Ігор Самойлович Дубенко, громадянин України, який народився 1949 року та постійно проживає у м. Артемівську, Донецької області.

1. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

6. У березні 2000 року заявник звернувся з позовом до Артемівського міського суду проти шахти «Комсомолец» про стягнення заробітної плати та середнього заробітку за несвоєчасний розрахунок на його користь.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ДУБЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

7. 26 квітня 2000 року Артемівський міський суд присудив заявнику 5270,38 грн. (невиплачена заробітна плата у розмірі 2 946,98 грн. та середній заробіток у розмірі 2 323,4 грн. за затримку її виплати).

8. 10 травня 2000 року був виданий виконавчий лист та направлений до Микитинського районного відділу державної виконавчої служби м. Горлівки для виконання.

9. 7 вересня 2000 року державний виконавець виніс постанову про відкриття виконавчого провадження за виконавчим листом про стягнення заробітної плати та за виконавчим листом про стягнення середнього заробітку за затримку її виплати.

10. 15 вересня 2000 року виконавчі листи були надіслані до Горлівського філіалу банку «Надра», у якому знаходився рахунок шахти.

11. 24 квітня 2001 року виконавець повідомив заявника, що рішення від 26 квітня 2000 року не може бути виконане через відсутність коштів у шахти. Він також повідомив заявника, що номер його черги 191 у списку стягувачів.

12. 26 лютого 2002 року заявник повідомив Суд, що виконавче провадження досі триває.

13. 6 травня 2003 року виконавець подав позов до Артемівського міського суду про заміну боржника у виконавчому провадженні на ДП «Артемвугілля». 20 червня 2003 року суд задовольнив позов. ДП «Артемвугілля» був зобов'язаний сплатити заявнику 2946,48 грн. середнього заробітку.

14. 24 червня 2003 року державний виконавець призупинив виконавче провадження про стягнення 2946,98 грн. та передав виконавчі листи до Горлівського відділення державної виконавчої служби, яка має на це відповідні повноваження.

15. 1 липня 2003 року виконавчий лист був переданий державному виконавцю, який 2 липня виніс постанову про відкриття виконавчого провадження у справі заявника.

16. 3 липня 2003 року ДП «Артемвугілля» перерахував кошти, належні заявнику, на депозитний рахунок Микитинського районного відділу державної виконавчої служби м. Горлівки, на виконанні у якого знаходилось два виконавчих листа на користь заявника.

17. 4 липня 2003 року сума 2323,4 грн. за затримку виплати була перерахована на банківський рахунок заявника платіжним дорученням № 195.

18. 7 липня 2003 року стягнення в цій частині рішення було призупинене з огляду на його виконання.

19. 9 липня 2003 року залишок суми, належної заявнику, (2946, 98 грн.) був перерахований заявнику на його банківський рахунок платіжним дорученням № 219.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ДУБЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

20. 21 січня 2004 року заявник повідомив суд про те, що він отримав повну суму присуджену йому. Однак, він скаржився на те, що не отримав компенсації за подальшу затримку у виконанні рішення. Він також скаржився на те, що повинен був сплачувати банківський збір за перерахування коштів, належних йому.

II ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО І ПРАКТИКА

A. Відповідне законодавство.

21. Деяке національне законодавство викладене у рішенні від 27.07.2004 року у справі Ромашов проти України (№ 67534/01).

22. Закон про Державний бюджет на 2004 рік передбачав кошти для виплати компенсації для працівників шахт державної форми власності. Так, стаття 28 Закону передбачає загальну суму 508 000 грн. компенсації за невикрадену допомогу працівникам таких шахт. У відповідності до ст. 34 Закону Держава розподілила суму у розмірі 5 122 161, 9 грн. на виконання програми “Українське вугілля” для відновлення вугільної промисловості. Таким чином, ці кошти були розподілені для виплати компенсації (254 000 грн.), присудженої за рішеннями судів шахтарям, та для погашення заборгованості із заробітної плати (721 275,6 грн.) на підприємствах державної форми власності.

23. 3 квітня 2003 року Уряд вирішив, що протягом першого кварталу 2003 року всі кошти, які були накопичені на відповідних банківських рахунках підприємств вугільної промисловості, повинні бути перераховані на виплату непогашеної заборгованості із заробітної виплати.

B. Укази Президента

24. Указом від 15 грудня 1999 року було створено Міністерство палива та енергетики і внаслідок цього було ліквідоване Міністерство вугільної промисловості, яке раніше було відповідальним за управління вугільними підприємствами державної форми власності.

25. 14 квітня 2000 року Президент Указом затвердив Положення про Міністерство палива та енергетики.

26. Відповідно до Указу Президента від 25 травня та 6 липня 2004 року Кабінет Міністрів України був зобов’язаний посилити свою роботу, пов’язану з державною підтримкою вугільної промисловості. Так, своїм Указом від 6 липня 2004 року Президент зобов’язав Міністерство палива та енергетики сприяти виплаті компенсації,

передбаченої Урядом для погашення заборгованості із заробітної плати на державних підприємствах.

С. Постанови Кабінету Міністрів України

27. Відповідно до Декрету Кабінету Міністрів про «Про управління майном, що є у загальнодержавній власності» від 15 грудня 1992 року підприємствам державної форми власності заборонено передавати власність, яка знаходиться у їх управлінні, до інших підприємств або приватних осіб.

28. Відповідно до Постанови № 397-п Кабінету Міністрів України від 19 липня 2002 року держава мала сплатити компенсацію, належну шахтарям в результаті професійного захворювання. Міністерство палива та енергетики виділило 10 000 000 грн. з державного бюджету для цієї мети.

29. Відповідно до Генеральної угоди між Кабінетом Міністрів України, всеукраїнськими об'єднаннями організацій роботодавців і підприємців та всеукраїнськими профспілками і профоб'єднаннями від 19 квітня 2004 року Держава бере на себе зобов'язання виплачувати компенсацію за заборгованість з заробітної плати, належну особам, які працюють у вугільній промисловості до 1 листопада 2004 року.

Д. Акти Міністерства палива та енергетики.

30. Наказом № 449 від 2 серпня 2004 року Міністерство палива та енергетики реорганізувало структуру державного підприємства «Артемвугілля».

31. Відповідно до Наказу Міністерство палива та енергетики № 256 заступник Міністра був відповідальним за контроль та управління підприємствами вугільної промисловості державної форми власності. У Міністерстві палива та енергетики для таких цілей був створений спеціальний департамент.

32. Відповідно до Наказу № 598 від 15 жовтня 2002 року Міністерство палива та енергетики було наділено правом затверджувати зміни до статуту підприємств у межах своєї компетенції і призначати керівників таких підприємств та інструктувати їх стосовно виконання ними певних обов'язків.

ПРАВО

33. Заявник скаржиться на неспроможність державної влади виконати рішення від 26 квітня 2000 року, винесеного на його користь. Він стверджував, що була порушена стаття 6 §1 Конвенції та стаття 1

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ДУБЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

Протоколу № 1 до Конвенції, які у відповідній частині передбачають таке:

Стаття 6

«Кожен при вирішенні питання щодо його цивільних прав та обов'язків ..., має право на справедливий і відкритий розгляд упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом...»

Стаття 1 Протоколу № 1 до Конвенції

«Кожна фізична або юридична особа має право на мирне володіння своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений свого майна інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом або загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які, на її думку, є необхідними для здійснення контролю за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів та платежів».

1. ПОПЕРЕДНІ ЗАУВАЖЕННЯ УРЯДУ ЩОДО ПРИЙНЯТНОСТІ ЗАЯВИ

А. Статус жертви заявника

34. Уряд зазначає, що рішення від 26 квітня 2000 року було виконане національними органами у повному обсязі і тому заявник не може більше вважатися жертвою порушення його прав згідно зі ст. 6 §1 Конвенції. Уряд також пропонує визнати заяву неприйнятною чи викреслити її з реєстру справ.

35. Заявник не погодився з цим.

36. Суд зазначає, що таке питання вже розглядалось у ряді рішень Суду (див. Войтенко проти України, заява № 18966/02, рішення від 6 червня 2004 року, § 35, Шмалько проти України, заява № 60750/00, рішення від 20 липня 2004 року § 34). У цих справах Суд встановив, що заявник залишається жертвою порушення його прав, гарантованих ст. 6 § 1 Конвенції, відносно періоду, протягом якого рішення, на невиконання якого він скаржився, залишалось невиконаним (див. Скубенко проти України, (ріш.), заява № 41152/98, від 6 квітня 2004 року). Суд також відхиляє зауваження Уряду щодо відсутності статусу жертви у заявника.

В. Зауваження щодо невичерпання національних засобів захисту.

37. Уряд України зазначає, що заявник не вичерпав національні засоби захисту, оскільки він не подав позов до національних судів про оскарження дій чи бездіяльності Державної виконавчої служби або про більш швидке виконання рішення у його справі.

38. Заявник оскаржував таке твердження.

39. Суд звертається до відповідної прецедентної практики з цього питання (див. зазначені вище рішення по справам Войтенка та Шмалька, §§ 28-31 та 37-39). Він не знаходить підстав відрізнити цю заяву від попередніх. Тому Суд доходить висновку, що заявник був позбавлений можливості використання засобу захисту, запропонованого Урядом, та, крім того, дотримався вимог ст.35 § 1 Конвенції.

С.Висновки щодо прийнятності скарги щодо ст. 6 §1 Конвенції.

40. Суд, у світлі зауважень сторін з приводу того, що скарги заявника за ст. 6 § 1 Конвенції порушують серйозні питання фактів та права відповідно до Конвенції, вважає, що визначення їх вимагає розгляду суті питання. Суд, відповідно, дійшов висновку, що скарга не може бути відхилена як необгрунтована у світлі ст. 35 § 3 Конвенції. Жодних інших підстав для визнання заяви непринятною встановлено не було.

Д. Прийнятність скарги заявника щодо ст.1 Протоколу 1 до Конвенції.

41. Суд посилається на обгрунтування відповідно до ст. 6 §1 Конвенції у зв'язку зі ст. 34 та 35 § 1 (параграфи 36 та 39 вище), які рівною мірою пов'язані зі скаргою заявника на порушення ст.1 Протоколу 1 до Конвенції (див. раніше зазначене рішення у справі Войтенка, § 50). Таким чином, Суд також встановлює, що ця скарга не може бути відхилена як необгрунтована у світлі ст.35 § 3 Конвенції. Жодних інших підстав для визнання заяви непринятною встановлено не було.

П.ЩОДО СТВЕРДЖУВАНОВОГО ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 6 § 1 КОНВЕНЦІЇ

42. Заявник скаржиться за ст. 6 §1 Конвенції щодо неспроможності органів державної влади своєчасно виконати рішення від 26 квітня 2000 року.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ДУБЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

43. Уряд повторює, що тут не було порушення ст. 6 §1 Конвенції з огляду на виконання рішення. Він вважає, що строк, протягом якого тривало виконання, був розумним. Більше того, причина невиконання рішення була пов'язана з тяжким фінансовим становищем у державі. державна виконавча служба вживала всіх можливих заходів, передбачених законодавством, для виконання рішення.

44. Суд посилається на те, що права, передбачені ст. 6 §1 Конвенції, були б примарними, якби правова система договірної держави допускала, щоб остаточне судове рішення, яке має обов'язкову силу, не виконувалося на шкоду одній із сторін. Отже, для цілей статті 6 виконання рішення, ухваленого будь-яким судом, має розцінюватися як складова частина «суду» (див. *«Горнсбі проти Греції»*, від 19 березня 1997 р., 1997-II, р. 510, § 40).

45. Суд зазначає, що рішення від 26 квітня 2000 року залишалось невиконаним до 4 липня 2003 року, коли повна сума боргу була перерахована на банківський рахунок заявника після направлення заяви на комунікацію з Урядом. Однак, Суд вважає, що заявник не мав бути позбавлений можливості отримання вигоди згідно з рішенням, винесеним на його користь, яке було дуже важливе для нього, з огляду на стверджувані фінансові труднощі на підприємстві.

46. Суд, відповідно, вважає, що неспроможність протягом трьох років та двох з половиною місяців вжити необхідних заходів для виконання вищезазначеного рішення позбавляє положення ст.6 § 1 Конвенції їх сенсу. Суд також вважає, що Уряд не надавав будь-яких виправдань за затримку виконання рішення з вересня 2000 року до 6 травня 2003 року (див. вищезазначене рішення у справі Шмалька, § 45).

47. Відповідно, у цій справі є порушення ст. 6 §1 Конвенції.

III. ЩОДО СТВЕРДЖУВАНОГО ПОРУШЕННЯ СТ. 1 ПРОТОКОЛУ 1 ДО КОНВЕНЦІЇ.

48. Заявник стверджував, що у цій справі було незаконне втручання у його право на мирне володіння майном в порушення ст.1 Протоколу 1 до Конвенції. Суттєва затримка виплати заборгованості позбавила його реального володіння своїм майном.

49. Уряд України визнає, що заборгованість за рішенням становить власність в сенсі ст. 1 Протоколу 1 до Конвенції. Тим не менше, він зазначає, що у цій справі не було порушено цієї статті з огляду на те, що присуджена сума заявнику не ставилася під сумнів та він не був позбавлений свого майна. Уряд також зазначає, що затримка у виплаті була пов'язана з недостатністю коштів на підприємстві-боржнику.

50. Суд нагадує свою практику, що неможливість для заявника домогтися виконання судового рішення, винесеного на його чи її користь, становить втручання у право на мирне володіння майном, що

викладене у першому реченні пункту першого статті 1 Протоколу 1 (див. зазначене вище рішення у справі Войтенка, § 53).

51. Суттєва затримка у виплаті заборгованості відповідно до рішення протягом більш ніж трьох років та двох з половиною місяців теж становить втручання такого роду, якому Уряд не запропонував достатнього пояснення. Суд вважає, що стверджувана відсутність коштів на підприємстві державної форми власності не може виправдати такого порушення. Відповідно, у цій справі було порушення статті 1 Протоколу 1 до Конвенції.

IV. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

52. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє законодавство відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткову сатисфакцію, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

53. Заявник просив відшкодувати матеріальну шкоду у розмірі, пов'язаному з сумою, належну йому відповідно до рішення. Він також стверджував, що нематеріальна шкода становить 52 700 грн. (10 000 євро).

54. Уряд не погоджується з вимогами заявника. Він стверджував, що вони були безпідставними. Більше того, Уряд зазначив, що рішення, винесене на користь заявника, було виконане.

55. Суд вважає, що вимоги заявника є надмірними. Об'єктивно оцінюючи ситуацію, як цього вимагає стаття 41 Конвенції, Суд на відшкодування моральної шкоди присуджує заявнику кошти у сумі у 1 520 євро та 300 євро за витрати у судовому провадженні.

B. Пеня

56. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського Центрального Банку, до якої мають бути додані три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ, СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною;
2. *Вирішує*, у цій справі було порушення ст. 6 § 1 Конвенції;
3. *Вирішує*, що у цій справі було порушення ст. 1 Протоколу 1 до Конвенції.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ДУБЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

Вирішує, що:

(а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплати заявнику суму, що складає 1 520 євро (одна тисяча п'ятсот двадцять євро), на відшкодування немайнової шкоди та 300 євро (триста євро) за витрати у судовому провадженні, плюс суму будь-якого податку, який може бути стягнуто з заявника. Валюта платежу має бути конвертована у національну валюту держави-відповідача на день здійснення платежу;

(б) у випадку несплати чи несвоєчасної сплати державою-відповідачем належної заявникові суми, на неї нараховуватиметься пеня, яка дорівнює граничній позичковій ставці Європейського Центрального Банку плюс три відсотки, з часу, коли закінчиться вищезгаданий тримісячний строк, і до моменту повного розрахунку.

5. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 11 січня 2005 року відповідно до правила 77 §§ 2 та 3 Регламенту Суду.

С.Долле
Секретар Секції

Ж. П. Коста
Голова Секції